



OTTHONI SZAKÁPOLÁS ÉS HOSPICE ELLÁTÁS

Dr. Türk Bernadett
Észak-alföldi Területi Hivatal

Nyíregyháza

2013. május 16.



1997. évi LXXXIII. törvény (Ebtv.) a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól

- 14.§ (3.) A biztosított külön jogszabályban foglaltak szerint jogosult fekvőbeteg-gyógyintézeti ellátást kiváltó otthoni szakápolásra (ideértve az otthoni rehabilitációs ellátást is) és otthoni hospice ellátásra.



Otthoni szakápolás fogalma



- Az otthoni szakápolás a biztosított otthonában vagy tartózkodási helyén, kezelőorvosának rendelésére, szakképzett ápoló által végzett, **kórházi ellátás kiváltására vagy lerövidítésére** irányuló egészségügyi szakellátás.

- Célja:
 - Az egészségi állapot javítása;
 - Az egészség megőrzése és helyreállítása;
 - A beteg állapotának stabilizálása;
 - A betegségek megelőzése.



Otthoni szakápolás formái, elrendelése



- Otthoni szakápolás **formái**:
 - **szakápolási** tevékenység
 - **szakirányú rehabilitációs** tevékenység (gyógytorna, fizioterápia, logopédia).

- Otthoni szakápolást a **házi orvos** saját kezdeményezésre vagy az adott megbetegedés szerint illetékes szakorvos javaslata alapján **rendelhet el** a 43/1999. (III.3.) Korm. rendelet 10.sz. melléklete szerinti nyomtatványon.



Otthoni szakápolás elrendelés I.



- Az **otthoni szakápolás** keretében ápolási tevékenységek legfeljebb **14 vizitre** rendelhetőek el, amelyek naptári évenként, ismételt orvosi vizsgálat alapján – új elrendelő lap kitöltésével – az ápolási tevékenységek esetében további **három alkalommal megismételhetők**.
- **Szakirányú** rehabilitációs tevékenységek – a logopédia kivételével **két hónapos** időtartamú **kúránként** – legfeljebb **28 vizitre** rendelhetőek el, amelyek naptári évenként **egy alkalommal megismételhetők**.



Otthoni szakápolás elrendelés II.



- A fekvőbeteg-gyógyintézeti ellátást követően ismételt ápolási tevékenységek új elrendelő lap kitöltésével rendelhetők el.
- Ápolási tevékenységek újabb megbetegedés esetén 14 vizitre ismételten elrendelhetők, amelyek orvosi vizsgálat alapján – új elrendelő lap kitöltésével – esetenként, naptári évenként további három alkalommal megismételhetők.
- Az egy alkalomra elrendelt, az egyik naptári évről a következő naptári évre áthúzódó ellátást abba a naptári évbe tartozó ellátásnak kell tekinteni, amelyik évben az ellátás igénybevétele megkezdődött.



Otthoni szakápolás elrendelés III.



- Ha a beteg állapota szükségessé teszi, a háziorvos, az OEP ellenőrző főorvosának egyetértésével, egyedileg meghatározott ápolási tevékenységekre további ellátást rendelhet el (un. méltányossági többletvizit), ha a kapacitás a szolgáltatónál rendelkezésre áll. A vizit-meghosszabbítást az **utolsó elrendelés letelte előtt** legalább **10 nappal** kell kérvényezni.
- A háziorvos az ellátás befejezését az ápolási dokumentációban aláírásával igazolja.



Otthoni szakápolás keretében ellátható feladatok I.



- Szondán át történő tápláláshoz és folyadékfelvételhez kapcsolódó szakápolási tevékenységek végzése és megtanítása.
- A tracheális kanül tisztítása, betét cseréje, a tevékenység tanítása.
- Állandó katéter cseréjéhez vagy rendszeres katéterezéshez, hólyagöblítéshez kapcsolódó szakápolói feladatok.
- Az intravénás folyadék- és elektrolitpótláshoz parenterális gyógyszer beadáshoz kapcsolódó szakápolási feladatok.
- Baleseti- és egyéb műtétek utáni szakápolási feladatok és az önellátás korlátozottsága esetén a testi higiéné biztosítása, valamint a mozgás segítése.



Otthoni szakápolás keretében ellátható feladatok II.



- Műtéti területek (nyitott és zárt sebek) ellátása, sztomaterápia és különböző célt szolgáló drének kezelésének szakápolási feladatai, szakmaspecifikus szájápolási tevékenységek műtét után.
- Dekubitálódott területek, fekélyek szakápolási feladatai.
- Betegség következményeként átmenetileg vagy véglegesen kiesett vagy csökkent funkciók helyreállításához, fejlesztéséhez vagy pótlásához kapcsolódó szakápolási feladatok:
 - gyógyászati segédeszközök, protézisek használatának tanítása,
 - mozgás és mozgatás eszközei használatának tanítása,
 - hely- és helyzetváltoztatás segítése.
- Szükség esetén kiegészítő speciális eljárások alkalmazása:
 - UH inhalálás, légzésterápia,
 - szívó alkalmazása,
 - oxigénterápia.
- Tartós fájdalomcsillapítás szakápolási feladatai.



Otthoni szakápolás keretében ellátható feladatok III.



- A beteg állapotától függően beszédterápia, a fizioterápia köréből: gyógytorna, elektroterápia biztosítása.
- Haldokló beteg otthonában történő szakápolása az ellátandó feladatok megnevezésével.
- A szakápolás és a szakirányú terápiás szolgáltatás során biztosítani kell:
 - a beteg pszichés vezetését, étkezési tanácsadást és mindazon tevékenységek megtanítását, amelyet maga a beteg és/vagy családja megtehet a beteg egészsége megtartásáért, helyreállításáért vagy állapota romlásának megakadályozásáért,
 - ápolási anamnézis felvételét, az ápolási folyamat dokumentálását és jelentési kötelezettség teljesítését,
 - rendszeres kommunikációt a házi-, illetve kezelőorvossal és más, a beteg ellátásában résztvevőkkel.
- Otthoni parenterális táplálás végzése **kizárólag krónikus bélelégtelenségben** szenvedő betegek esetében, szükség esetén dietetikus bevonásával.



Otthoni szakápolás



Nem finanszírozható:

- az az ellátás, amely ***nem fekvőbeteg-gyógyintézeti*** ápolás ***kiváltására vagy*** fekvőbeteg-gyógyintézeti ellátás ***lerövidítésére*** irányult;
- fekvőbeteg-gyógyintézetből történő elbocsátás napjára jelentett vizit;
- egynapos beavatkozással összefüggésben történő otthoni szakápolás;
- fekvőbeteg szakellátás, gyógyfürdő ellátás, passzívált TAJ és az otthoni szakápolás egybeesése esetén a jelentett tétel nem kerül elszámolásra.



Otthoni szakápolás ellenőrzés tapasztalatai



- Az elrendelés nem fekvőbeteg gyógyintézeti ellátást vált ki, vagy rövidít le
- A szakorvosok által kiadott javaslat alapján (pl. otthonában kötéscsere) történő elrendelés
- Az elrendeléskor és lezáráskor nem történik meg az elrendelő orvos részéről a vizsgálat, és az elrendelés pontos dokumentálása
- A szolgáltató az elkezdett szakápolást utólag íratja alá a háziorvossal
- Szakorvos által megjavasolt otthoni szakápolást, amennyiben az nem felel meg a jogszabályban foglaltaknak, nem köteles a háziorvos elrendelni



Otthoni hospice



Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 99. §-a értelmében a haldokló beteg gondozása:

(1) A haldokló beteg gondozásának (a továbbiakban: hospice ellátás) célja a hosszú lefolyású, halálhoz vezető betegségben szenvedő személy testi, lelki ápolása, gondozása, életminőségének javítása, szenvedéseinek enyhítése és emberi méltóságának haláláig való megőrzése.

(2) Az (1) bekezdés szerinti cél érdekében a beteg jogosult fájdalomának csillapítására, testi tüneteinek és lelki szenvedéseinek enyhítésére, valamint arra, hogy hozzátartozói és a vele szoros érzelmi kapcsolatban álló más személyek mellette tartózkodjanak.

(3) *A hospice ellátást lehetőség szerint a beteg otthonában, családjában kell nyújtani.*

(4) A hospice ellátás magában foglalja a haldokló beteg hozzátartozóinak segítségét a beteg ápolásában, továbbá lelki gondozásukat a betegség fennállása alatt és a gyász időszakában.



Otthoni hospice fogalma



Olyan egészségügyi ellátási forma, melyben a gyógyíthatatlan - elsősorban terminális állapotban lévő daganatos megbetegedésben szenvedő végső stádiumába került - betegek fájdalmainak és egyéb kínzó tüneteinek megszüntetése vagy csökkentése, a betegek életminőségének javítása, a családtagok, gyászolók támogatása történik multidiszciplináris ellátó csoport segítségével.



Otthoni hospice formái I.



I. Palliatív mobil csoport (mobil team)

Kórházon vagy tartós bentlakást biztosító intézeten belül, illetve az otthoni hospice ellátás során végzett olyan szakellátás, melynek célja a különböző terminális állapotú betegek ellátásának segítése, a palliatív ellátási szempontok érvényesítése. A mobil team nem működhet kórházi és/vagy otthoni szakápolás, mint háttérintézmény nélkül.

II. Otthoni hospice gondozás

A betegek otthonában végzett olyan szakellátás, melynek célja a beteg és környezetének segítése, a beállított terápia követése, szükség esetén annak módosítása, valamint a beteg szakszerű ápolása és életvezetése.

Az otthoni hospice ápolás csak terminális állapotú betegeknek nyújtható.

Otthoni szakápolás keretében csak abban az esetben végezhető, ha az otthonápolást végző az otthoni hospice gondozás személyi és tárgyi minimumfeltételeit is biztosítani tudja.

III. Hospice-palliatív terápiás osztály

A fekvőbeteg-ellátást nyújtó szolgáltatónál szervezett önálló palliatív osztály vagy részleg. Működésének feltétele, hogy kiegészüljön otthoni hospice ápolási egységgel.



Otthoni hospice formái II.



Jelenleg a megyénk teljes területén elérhető a finanszírozott otthoni hospice gondozás.

Finanszírozott intézeti hospice nincs.

Fekvőbeteg ellátást nyújtó egészségügyi szolgáltatók részére 2004. májusában volt pályázati lehetőség, a megyében azonban nem nyújtottak be pályázatot.



Otthoni hospice elrendelése I.



Az otthoni hospice ellátást a rendelet szerinti nyomtatványon elrendelheti:

a járóbeteg- vagy fekvőbeteg-szakellátást nyújtó szolgáltató **klinikai onkológusának**, a daganatos megbetegedés lokalizációja szerint **illetékes szakorvosnak** vagy az otthoni hospice ellátást végző szolgáltató **palliatív jártasságú szakorvosának** vagy palliatív mobil csoport (mobil team) palliatív jártasságú szakorvosának a **javaslata alapján a háziorvos**.

Otthoni hospice ellátás elrendelése esetén egyidejűleg otthoni szakápolás nem rendelhető el!



Otthoni hospice elrendelése II.



Otthoni hospice ellátás **legfeljebb 50** napra rendelhető el, amely **naptári évenként**, ismételt orvosi vizsgálat alapján – új elrendelő lap kitöltésével –, további **két alkalommal megismételhető**.

Az egy alkalomra elrendelt, az egyik naptári évről a következő naptári évre áthúzódó ellátást abba a naptári évbe tartozó ellátásnak kell tekinteni, amelyik évben az ellátás igénybevétele megkezdődött.



Otthoni hospice ellátás keretében ellátható feladatok



- ***Alap- és szakápolási tevékenységek***
- Tartós fájdalomcsillapítás szakápolói feladatok
- Gyógytorna
- Fizioterápia
- Szociális tevékenységek szervezése
- Diétás gondozás, tanácsadás
- Mentálhigiénés gondozás, tanácsadás (melynek része a családtagok, közvetlen gondozásban résztvevők felkészítése a hospice ellátásra)
- Gyógyszerelés tervezése, ellenőrzése (megelőző, lépcsőzetes, kombinált fájdalomcsillapítás, orvosi tevékenység)



Jogszabályok



- 1997. évi LXXXIII. törvény a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól
- 1997. évi CLIV törvény az egészségügyről
- 217/1997. (XII. 1.) Korm. rendelet a kötelező egészségbiztosítás ellátásairól szóló 1997. évi LXXXIII. törvény végrehajtásáról
- 43/1999. (III. 3.) Korm. rendelet az egészségügyi szolgáltatások Egészségbiztosítási alapból történő finanszírozásának részletes szabályairól
- 20/1996. (VII. 26.) NM rendelet az otthoni szakápolás tevékenységről



Köszönöm a figyelmet!